

“Hakikat Sonrası Dönemde Çocuk ve Teknoloji” başlıklı bu çalışmaya katılmak isteyen tüm meslektaşlarımız ilgili kaynakları okumuş ve konuya ilişkin bölüm önerilerini bildiri özeti olarak sunmuş olmalıdırlar. Çalıştay 25 kişi ile sınırlıdır ve 12 bölüm halinde bir kitap oluşturulmaya çalışılacaktır. Çalıştayan moderatörleri 12 bölüm üzerinde konu birliğine ulaşmış olmakla birlikte katılımcıların Özgün fikirlerine gölge düşürmemek amacıyla konuları katılımcılardan gelecek öneriler doğrultusunda şekillendireceklerdir. Örnek olarak vermek gerekirse;

- Bilgi, informasyon, dezenfarmasyon, mal enformasyon
- Gerçeğin yeniden inşası
- İnternetle oluşan yeni dünya
- Sosyal medya nerede bitecek vb.

İlgili Kaynaklar:

- Ursavaş, Ö.F., Serpil, H., & Odabasi, F. (2018). Post-Truth (Hakikat Sonrası): Yalana Karşı Gerçeğin Mücadelesi. Eğitim Teknolojileri Okumaları 2018. Buket Akkoyunlu, Aytekin Isman & Hatice Ferhan Odabasi (Ed.). Pegem yayınevi.
- Corner, J. (2017). Fake news, post-truth and media–political change. *Media, Culture & Society*, Vol. 39(7) 1100–1107.
- Ferguson, R., Barzilai, S., Ben-Zvi, D., Chinn, C.A., Herodotou, C., Hod, Y., Kali, Y., Kukulska-Hulme, A., Kupermintz, H., McAndrew, P., Rienties, B., Sagy, O., Scanlon, E., Sharples, M., Weller, M., & Whitelock, D. (2017). Navigating post-truth societies: Epistemic education for the 21st century In *Innovating Pedagogy 2017: Open University Innovation Report 6*. Milton Keynes: The Open University, UK. pp.18-21
- Journell, W.(2017). Fake News, Alternative Facts, and Trump: Teaching Social Studies in a Post-Truth Era in *Social Studies Journal, An Official Publication of the Pennsylvania Council for the Social Studies*. Editor: Jessica B. Schocker, Spring 2017, Vol. 37
- Keyes, R. (2017). Hakikat Sonrası Çağ: Günümüz Dünyasında Yalancılık ve Aldatma (Çev. Deniz Özçetin) Delidolu Yayınevi.
- Rosenzweig, A. (2017). Understanding and Undermining Fake News From the Classroom. *Berkeley Review of Education*, 7(1), pp. 105–112. Available online at http://escholarship.org/uc/ucbgse_bre
- Peters M. A. (2017): Education in a post-truth world, *Educational Philosophy and Theory*, 49(6), 563-566. DOI: 10.1080/00131857.2016.1264114
- Walters, S., & Watters, K. (2017). Reflecting on the Global Report on Adult Learning and Education in the “Post-Truth Society” *Adult Education Quarterly*, 67(3) 228–237.
- Watson, C. A. (2018). Digital Literacy: Detecting Fake News in a Post-Truth Era. *Continuing Legal Education Presentations*. 8. <http://digitalcommons.law.uga.edu/cle/2018/schedule/8>

“Hakikat Sonrası Dönemde Çocuk ve Teknoloji”

Günümüzde bireylerin dijital araçlar ile etkileşimi artarak devam etmekte, öğrenenlerin bilgiye hızlı erişimi öğretmenin bilgi transfer edici rolünü elinden almaktadır. Bilgi kaynağının doğruluğundan ziyade, zenginliği ve kolay erişilebilmesi öğretene-öğrenen arasındaki hiyerarşi ortadan kaldırmakta ve öğrenen profilinde değişikliklere sebep olmaktadır. Artık bilgiye sahip olmak bilgiye erişmenin gerisinde kalmaya başlamış bu durum ise bilginin gerçekliğinin sorgulanmadan paylaşılmasına yol açmıştır. Öyleyse bilgiye erişimin hızlı oluşu kötü bir durum mudur? Sorusu akıllara gelebilir. Gelişen medya araçları ile birlikte insanların adeta bir taahhüt ve “bunu ilk ben söyledim“ yarışına giriyor olması özellikle siyaset, akademi, hukuk ve psikoloji alanlarında gerçeklerin ikinci plana itilip yayılması istenilen bilginin ön plana çıkarılması kolayca sağlanabilmektedir. Yeni medya teknolojileri ile verilen mesajların nasıl biçimlendirildiği sadece yetişkinleri değil çocukları da ilgilendiren önemli bir husustur. Çocuk bireyler ile iletişim teknolojileri arasındaki ilişki nasıl düzenlenebilir? Sorusunun cevabı ise bu anlamda oldukça önemlidir. Diğer taraftan bu durumu kullanmaya çalışan kişi veya kurumların gerçekler karşısında kendi gerçeklerini insanları müthiş bir bilgi bombardımanına maruz bırakıp hafızanın kaybolduğu, algılama ve muhakeme yeteneğinin azaldığı bir durum ortaya çıkmaktadır. Bu ise hakikat olanın yok edilip yerine yenilerinin inşa edilmesine imkân vermektedir.

Bu durum ise yakın geçmişte karşımıza Amerika Birleşik Devletlerinde (ABD) yapılan 2016 Başkanlık seçimi kampanyaları sırasında en belirgin düzeyde çıkmış ve Oxford Üniversitesi'ne bağlı Oxford Sözlüğü tarafından “post truth” kelimesi ile isimlendirilmiştir. Post-truth, ‘gerçek üstü’, ‘hakikat sonrası’ gibi karşılıkları olsa da en uygun kullanımı ‘hakikat sonrası’ ifadesidir. Oxford sözlüğünde; “Post-truth bir sıfat olarak, nesnel hakikatlerin belirli bir konu üzerinde kamuoyunu belirlemede duygulardan ve kişisel kanaatlerden daha az etkili olması durumu” olarak tanımlanmaktadır (Oxford Dictionaries, 2016). Başka bir deyişle kişisel kanaatler, görüş ve düşünceler olayın gerçekliğinden daha önemli görüldüğü bir durumu betimlemektedir. Ayrıca gerçeklerin, mutlak değerini kaybederek kişinin algısına göre şekillendiği - değer kazandığı, gerçeğin yaldızlandığı, verinin hormonlu bir şekilde sunulduğu; gerçeğin, doğrunun ve hakikatin önemini kaybettiği bir dönem olarak nitelendirilmektedir.

Tarihsel olarak ise ‘Post-truth’ terimi ilk kez 1992 yılında Sırp-Amerikan bir oyun yazarı olan Steve Tesich tarafından İran-Kontra skandalı ve Körfez savaşını konu alan yazısını yayınladığı National dergisinde kullanılmıştır. Bu yazıda Steve Tesich, “Bizler, özgür insanlar olarak, bir post-gerçek dünyada yaşamak istediğimize özgürce karar verdik” diyerek post truth (hakikat sonrası) kavramına yer vermiştir. Ralph Keyes ise 2004 yılında yayınlanan “The Post-Truth Era: Dishonesty and Deception in Contemporary Life” adlı kitabında; Nasıl yalan ve kandırmanın toplumun gündelik refleksleri haline geldi ?, Toplumsal olarak yalanları nasıl onaylarız ?, Kamuoyunun nasıl gerçeklerin üstünü örterek duygu ve öznel gerçekleri ön plan çıkardığı sorularından hareket ederek, toplumlarda git gide yaygınlaşan kandırma ve yalanı, dürüstlüğü değer kaybına uğramasını detaylı olarak ele alarak, bugün yalanın ve kandırmanın toplumlar üzerinde nasıl popüler hale geldiğini sorgulamaktadır. Corner (2017) ise “hakikat sonrası” ve “sahte haber” kavramları arasındaki farka dikkat çekmektedir. “Hakikat sonrası” terimi daha geniş kapsamlı, felsefi referansları olan, siyasi alanda bir çağ değişimini ve bilinçli yapılan bir aldatmayı ifade ederken, “sahte haber” terimi ise düzenbazca kurgulanmış bir medya ürününe gönderme yapmakta ve herhangi bir felsefi derinliği bulunmadığını belirtmektedir.

Hakikat sonrası kavramının geçmişi 1920’li yıllara kadar gitmesine rağmen son yıllarda çok hızlı bir şekilde popüler hale geldiği görülmektedir. Bu hızlı ilerleyişi, sosyal medyanın bireyin bilgi edinme, hakikat, gerçek ve toplumun değerlerini etkilediği fikri ile örtüştüğü düşüncesinden yola çıkıldığında hakikat sonrası kavramını tetikleyici aktörlerin başında internet gelmektedir. İnternet, insanların her konuda uzman olabildiği bir mecra sağlamakta ve bu tür cehaleti körüklemektedir. Şüphesiz ki yanlış bilgilendirme, aldatma ve cehaletin yaygınlaşması yeni bir şey değildir. Öyle ki toplumun bilgi sahibi olması istemeyen durumlar karşısında ortaya çıkan Yunanca’da “agnosis ve ontoloji “ kelimelerinin bir araya gelmesiyle ortaya çıkan terim bir ürünü satmak ya da çıkar elde etmek için kasıtlı olarak kafa karışıklığı ve yalan bilgi yayma gibi durumların incelenmesini ele alan “agnostology” cehalet biliminin

ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Ancak burada karşı karşıya kalınan temel sorun, erişkinlerin bile bu sorunun üstesinden gelemediği bugünlerde yeni medya teknolojileri ile çocuk bireyler arasındaki ilişkinin kontrolünün nasıl sağlanacağı bilginin doğruluğunun nasıl sağlanacağı sorusuna cevap vermek de hiç kolay değildir. Tamda bu zamanda Hakikat Sonrası Dönemde Çocuk ve Teknoloji İlişisini ele alacak olan bu kitap çocuklarımızın yanlış bilgilendirme, sahte haber, aldatma, cehaletin yaygınlaşması ve gerçeği örtbas etme gibi hususlarda aydınlatıcı ve yön verici bir eser olacağı düşünülmektedir.